

Waarom Stellingwerfs?

De beoogde groep(de Oelen) heeft voornamelijk doelen op het gebied van executieve functies. Het cursusjaar staat in het teken van voorbereiding op de brugklas. We weten dat cognitief talentvolle leerlingen niet altijd sterk zijn in het gebruiken van ‘de geheugenroute’. Rijtjes uit je hoofd leren is vaak lastig. Het leren van een vreemde taal is vooral het trainen van het geheugen. Er is gekozen voor de streektaal, omdat we daarmee niet in het vaarwater komen van satellietscholen die Spaans aanbieden of het VO. Voor de leerlingen is het Stellingwerfs een vreemde taal, in die zin dat zij die thuis niet spreken. Ongetwijfeld zijn er mensen in hun omgeving die dat wel doen. Dat geeft meteen de gelegenheid om te oefenen in een andere omgeving dan school. Er kan zodoende transfer plaatsvinden en kinderen ervaren wat de zin is van een andere taal kunnen spreken. Daarnaast hebben we als CC-team ons dit jaar ten doel gesteld de projecten zo veel mogelijk uit de directe omgeving te halen. Stellingwerfs leren past daar goed bij. De instap van de cursus geeft de mogelijkheid om taalonderzoek te doen; een vorm van onderzoekend leren die nog niet aan bod is geweest.

Doelen

Taalbeheersing: Het leren beheersen van mondeling en schriftelijk Stellingwerfs op basisniveau. Dit wordt getest tijdens een proeve van bekwaamheid.

- je voor kunnen stellen
- de weg vragen
- planten en dieren kunnen benoemen
- een verhaal kunnen begrijpen
- een gesprek kunnen volgen in het Stellingwerfs
- spellingregels ae- en aoklank, verkleinwoorden en meervoud kunnen toepassen
- werkwoorden kunnen vervoegen
- zinnen in een goede volgorde kunnen zetten

Leren om te leren: Trainen van het geheugen en manieren leren om idioom en grammatica makkelijk te kunnen leren. Onderzoekend leren; taalonderzoek doen.

- idioom leren
- grammatica beheersen
- plannen huiswerk
- Onderzoeksvraag kunnen stellen
- Eenvoudig taalonderzoek uitvoeren

Tijdsinvestering

3 uur taalonderzoek n.a.v. thema elkaar begrijpen en les Nijntje in het dialect

Gedurende 15 weken 30 minuten instructie + 15 minuten huiswerk.

2x conversatieles in groepjes met ‘native speakers’

1x vogelexcursie bij de Lindeplas/Fryske Gea(facultatief)

1x excursie naar Stellingwarver Schrieversronte

Proeve van bekwaamheid

Materiaal

www.stellingia.nl en www.stellingwerf-heemkunde.nl

Europa/lingaspel, online lezingen Radboud universiteit,

<http://www.stellingplus.nl/category/stellingwarfs-in-et-wild>

bewerkte werkbladen o.a www.aduis.com

De grijpvogel

Stellingwarver voegelboek

Scriptie Rita Baas

Lessen over de streektaal Ilse Couweleers MA

Wetenschappelijke doorbraken in de klas. Radboud universiteit Nijmegen

www.wetenschappelijkedoorbrakenindeklas.nl

De lessen

Introductie: Hoe ontstaat taal?

Uit wetenschappelijke doorbraken in de klas deel 5: Elkaar begrijpen

Lesdag 1 Hoe ontstaat taal?

Kijken naar de Klokhuisuitzending Hoe ontstaat taal?

Lesvragen: Hoe kan het dat mensen elkaar begrijpen?

Wat gebeurt er in het brein bij communicatie?

1. Filmpje Asimo (website www.wetenschappelijkedoorbrakenindeklas.nl)

Wat weten we al over het onderwerp? Welke vragen hebben we = vragenmuur.

2. Fribblespel spelen (kopie werkbladen)

Lesdag 2 en 3 Onderzoek doen.

1. Lezingen online; aantekeningen maken in de vorm van een mindmap.
2. Onderzoek: Onderzoeksvraag opstellen en plan maken voor taalonderzoek.(het boek geeft voorbeeldvragen)

bronnen: o.a. Europa/lingaspel, www.stellingwerf-heemkunde.nl, lezingen Radboud

universiteit, <http://www.stellingplus.nl/category/stellingwarfs-in-et-wild>

Onderzoekje presenteren aan de groep.

- Vraag van MOO: leer gebarentaal: spel je naam of laat de groep een zinnetje zien met gebarentaal. (blz 124 Klokhuisboek Zoek het uit.

NB. Vervolg van dit taalonderzoek in week 6 ‘Nijntje-lessen’ van Ilse Couweleers MA

Samenvatting lessen

les 1 De Tied/de tijd

Oriëntatie Stellingwerfver historie en de taal

Verkenning van de cursus.

Materiaal: kopieën van werkbladen Stellingwerf en het Stellingwerfs.

Werkblad 1, woordenlijst 1 de tied.

Werkvorm: in 2-tal werkbladen lezen en vragen maken. Heemkundesite voor illustraties.

Extra: legpuzzel op de site. <http://www.stellingwerf-heemkunde.nl/> (geschiedenis-legpuzzels)

Werkblad 6 uit de les: juf leest gedicht voor. In 2-tal werkblad 6 maken

Instructie werkblad en woordenlijst= huiswerk volgende week.

les 2 Het weer

Eigen beginsituatie bepalen: Wat begrijp je al?

Luisteren naar de taal

Leren van woordjes

Materiaal: boek De Grijpvogel(verhaal griffioen) 4 gedichten + werkblad, woordenlijst 2
het weer, werkblad 2.

Werkvorm: SO woorden les 1, Werkblad 1 nakijken

Juf leest verhaal Grijpvogel voor.

In 3-tal 1 gedicht+ werkblad. Samen lezen en maken, presenteren aan de
andere groepen. Juf leest gedicht voor in werkgroepje

Instructie werkblad en woordenlijst= huiswerk volgende week.

les 3 de familie/lijf en leden

Actief schriftelijk taal gebruiken

Taalbeschouwing: Verkleinwoorden begrijpen en leren schrijven

Materiaal: werkboek grammatica: instructiebladen verkleinwoorden, SO weerbericht,
verhaal pake Pepermuntien

Werkblad 3 en 4, woordenlijst 3 en 4 familie

Werkvorm:, SO: maak een weerbericht, Nakijken werkblad 2

Juf leest een deel van verhaal pake Pepermuntien voor.

Instructie/uitleg verkleinwoorden. De leerlingen lezen het verhaal zelf en voeren
de opdrachten uit.

Instructie werkblad en woordenlijst= huiswerk volgende week.

les 4 in huus

Gebruiken van werkwoorduitgangen en deelwoord

Materiaal: toets mien lief + oefening 3 als overhoring, werkboekje grammatica en spelling, woordenlijst 5 in huus, werkblad 5 huus, deurstreepuzzel in huus.

Werkvorm: toets mien lief+ oefening 3 als overhoring Werkblad 3 en 4 nakijken.

Uitleg werkwoorden, oefening 4 samen maken.

Groepswerk: samen een huis maken(papier, op het raam of ..??) Bij dit huis maken we in 2-tal zinnen. We plakken de zinnen erbij.

Instructie werkblad(puzzel en kleurplaat) Et Stellingwarfs prentenboek op de heemkundesite voor uitbreiding woordenschat. opdracht om een oefening te doen op de site en woordenlijst= huiswerk volgende week.

les 5 aan tafel

Gebruiken en ordenen van werkwoorden in een zin

eenvoudig gesprek kunnen voeren(Converseren met een Stellingwarver)

Materiaal:, werkbladen 6 grammatica en spelling, woordenlijst 6 eten, werkblad 7 eten, tussentoets huis en inwoners,

Werkvorm: Werkblad 5 en puzzel nakijken. Tussentoets huus en inwoners

Werkblad 6 deelwoord en zinnen maken uitleg. Zinnen maken is huiswerk + oefening zinnen maken op heemkundesite. In 3 of 4-tal gesprek van 15 a 20 minuten voorbereiden met uitgenodigde gasten. Introductie babbelegoegies
Instructie werkblad opdracht en woordenlijst= huiswerk volgende week.

Les 6 Praotien maeken

half uur conversatie met 2 of 3 uitgenodigde Stellingwerfers

Taalonderzoek vervolg: Nijntje Pluis

Onderzoek naar streektalen

Onderzoek naar eigen kennis Stellingwerfs

Materiaal: woordenlijst 7 eigenschappen. Prentenboekjes, lesvoorbereiding Nijntje.

Werkvorm: Woordentoets, werkblad 7 nakijken . Les Nijntje in de streektaal.

http://prezi.com/1fozwucjibe3/?utm_campaign=share&utm_medium=copy&rc=ex0share

Instructie opdracht en woordenlijst= huiswerk na de vakantie

Opdracht: ga op de site <http://www.stellingwerf-heemkunde.nl/> eens kijken naar de verhalen die er staan. Kun jij voor de kleutergroep een verhaal bedenken en illustreren? Kun je het verhaal ook vertalen naar het Stellingwerfs? Je mag samenwerken.

les 7 planten en dieren

Oefenen met het maken van zinnen met verkleinwoorden, werkwoorden en geleerde woorden.

Herhalen en toetsen van het geleerde

Spelling de samentrekkingen van persoonlijk voornaamwoord en werkwoord

Materiaal: woordenlijst 8 planten en dieren, werkblad 8, uitleg samentrekking, werkbladen grammatica en spelling, toets 7

Toets: Woordtoets les 7 van Woordenlijst 1-7

Werkvorm: Woordtoets, verhalen bekijken. Uitleg samentrekkingen. Oefening maken en bespreken.

Samen de spelling en vertaling controleren.

Instructie opdracht en woordenlijst= huiswerk

Les 8 naar schoele

Correct gebruik spelling en samentrekkingen in het Stellingwerfs toepassen.

Actief mondeling en schriftelijk taalgebruik oefenen.

Materiaal: woordenlijst 9 school en andere zaken werkblad 9, uitleg spelling algemeen, werkboekje grammatica en spelling. Kaartjes Babbelegoegies, tassen, boekjes

Werkvorm: nakijken werkblad 8, maken tussentoets boerderijdieren. We maken een verteltasse bij een eigen verhaal of een bestaand (prenten)boekje

Instructie: herhaling meervoud, verkleinwoorden, werkwoorden.

Spel Babbelegoegies uitbouwen. Kinderen kunnen zelf toevoegingen bedenken.

In groepjes verteltas vullen met boekje, spelletje, vertelplaat e.d.

Les 9 et brune gold

Doel: orientatie op landschap en geschiedenis van de Stellingwerven.

Woordkennis toepassen

Materiaal: werkbladen et brune gold, woordenlijst 10 gereedschap, werkblad 11, spel babbelegoegies+ 100 Stellingwerfer woorden.

Werkvorm: nakijken huiswerk. Werkbladen maken in 2-tallen. Presenteren verhalen

Les 10 Cantate van de Stellingwerven

Doel: kennis hebben van de geschiedenis van de Stellingwerven van prehistorie tot nu.

Materialen: werkbladen Cantate, kaarten voor de tijdbalk, woordenlijst 11 van alles en nog wat, werkblad 12

verteltasse uiterlijk deze week.

Les 11 Utdrokkings

Doel: kennen en gebruiken uitdrukkingen in het Stellingwerfs.

Oefenen zinnen maken

Materiaal: kaartjes hints, kaartjes voor leesplankje, woordenlijst 14 voegels en werkblad 14

Werkvorm: spel hints spelen. Klassikaal leesplankje bedenken en individueel een kaartje+ woord maken.

Les 12 praotien maeken 2

Actief mondelingen schriftelijk taalgebruik oefenen in gesprek over een boek

Materiaal: woordenlijst 13, werkblad 14 praotien maeken, kaartjes boekenkring.

Nb. Voor volgende week om Stellingwerfse voegelboek vragen. Is op alle scholen

Werkvorm: boekenkring. Babbelegoegies, leesplankje afmaken .

Les 13 Samentrekkingen

*Doel: gebruiken samentrekkingen in het Stellingwerfs
herhalen grammatica en spelling.*

Materiaal: instructie- en oefenblad samentrekkingen, woordenlijst 15, werkblad 15

Werkvorm: instructie- en oefenles.

Les 14 Voegels

Doel: bewustworden van het grote aantal vogelsoorten in de Stellingwerven.

Herkennen en gebruiken van Stellingwerfse vogelnamen.

Materiaal: PPT Schrieversronte, schoolplaten vogels, kaartjes voor op de platen, oefenblad zinnen maken

Les 15: voegelexcursie

excursie achter de Lindewijk in it Fryske gea(facultatief)

Les 16: proeve van bekwaamheid

Materiaal: de verhalen die de kinderen geschreven hebben. Voorbereiding gesprekje, mand woordjes, papier, certificaten.

Werkvorm: mondeling: de kinderen vertellen kort iets over hun verhaal/tas in het Stellingwerfs.

schriftelijk: dictee en met minimaal 5 en maximaal 20 woorden zinnen/verhaal maken.

De lessen

les 1 De Tied/de tijd

Oriëntatie Stellingwerf historie en de taal

Verkenning van de cursus.

Materiaal: kopieën van werkbladen Stellingwerf en het Stellingwerfs.

Werkblad 1, woordenlijst 1 de tied.

Werkvorm: in 2-tal werkbladen lezen en vragen maken.

Heemkundesite voor illustraties. Extra: legpuzzel op de site.

<http://www.stellingwerf-heemkunde.nl/> (geschiedenis-

legpuzzels)

Werkblad 6 uit de les: juf leest gedicht voor. In 2-tal werkblad maken

Instructie werkblad en woordenlijst= huiswerk volgende week.

Woordenlijst 1

De tijd

De tied

Nederlands	Stellingwarfs
uur	ure
dag	dag
week	weke
maand	maond
jaar	jaor
avond	aovend
nacht	naacht
later	laeter
nauwelijks	nauweliks
soms, af en toe	somstieden pattietoeren
vaak	vaeke
meestal	meerstal
altijd	altied
vandaag	vandaege
vanmorgen	vandemorgen
vanmiddag	vandemiddag
zomer	zommer
herfst	haast
winter	winter
voorjaar	veurjoar
pauze	schoft
de klok	de klokke
ik heb geen tijd	ik kan 't niet waachten

6

Werkblad les 1: de klokke en de tied

Kleur de blokkies in de goede kleur.

Veurojaar = grûn

Zommer = geel

Haast = oranje

Winter = blauw

zommertied

straand

Blatties van de boom

knoppe

Sni'jpoppe

Werkblad 1

paosen

lammegien

wiend

wintertied

kold

waarm

ies

Et regent

He'j et an tied? Nee, ik kan 't niet wachten.

Noteer de woorden die met tied te maeken hebben

1.

2.

3.

4.

5.

les 2 Het weer

Eigen beginsituatie bepalen: wat begrijp je al?

Luisteren naar de taal

Leren van woordjes

Materiaal: boek De Grijpvogel(verhaal griffioen) 4 gedichten + werkblad, woordenlijst 2
het weer, werkblad 2.

Werkvorm: SO woorden les 1, Werkblad 1 nakijken

Juf leest verhaal Grijpvogel voor.

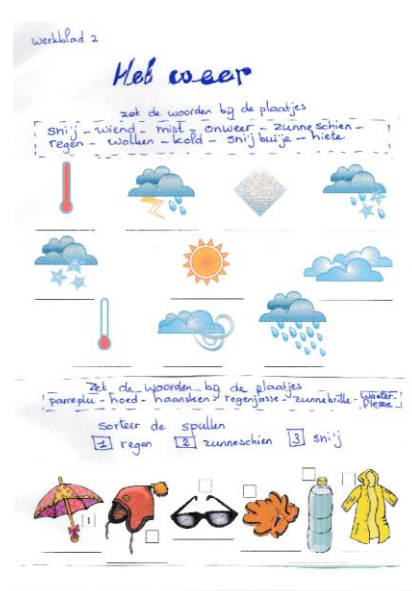
In 3-tal 1 gedicht+ werkblad. Samen lezen en maken, presenteren aan de andere groepen. Juf leest gedicht voor in werkgroepje

Instructie werkblad en woordenlijst= huiswerk volgende week.

Woordenlijsten 2 Het weer

Nederlands	Stellingwarfs
zon	zunne
zonneschijn	zunnescchien
sneeuw	sni'j
hagel	haegel
regenbui	regenbuije
wind	wiend
ijs	ies
droogte	dreugte
warm	waarm
koud	koold
nevelig	nevelig
benauwd	benauwd
voorjaar	veurjaor
zomer	zoemer
herfst	haast
winter	winter

Werkblad 2

les 3 de familie/lijf en leden

Actief schriftelijk taal gebruiken

Taalbeschouwing: Verkleinwoorden begrijpen en leren schrijven

Materiaal: instructiebladen verkleinwoorden, SO weerbericht, verhaal pake Pepermuntien

Werkblad 3 en 4, woordenlijst 3 en 4 familie

Werkvorm:, SO: maak een weerbericht, Nakijken werkblad 2

Juf leest verhaal pake Pepermuntien voor. Instructie/uitleg verkleinwoorden. De leerlingen lezen het verhaal zelf en voeren de opdrachten uit.

Instructie werkblad en woordenlijst= huiswerk volgende week.

Verkleinwoorden

Hoe zien de verkleinwoorden in het Stellingwerfs er uit? Er zijn nogal wat bijzondere vormen. De hoofdpatronen laten zich als volgt aan de hand van voorbeelden demonstreren.

Na gewone medeklinkers volgt -ien.

Als dat om de regel van de open of gesloten lettergreep nodig is, treedt een extra medeklinker op. Voorbeelden zijn:

kopje - kopp**ien**

scheppe - schepp**ien**

barg - barg**ien**

oge - og**ien**

knecht - knech**ien**

vracht - vrach**ien** '

De uitgang -egien treedt in tegenstelling met het voorgaande op als na korte klinker + b of d een stomme é volgt. Bovendien treedt de vorm -egien altijd op na een korte klinker + m, n, r of l en soms na een korte klinker + ng

Voorbeelden zijn:

slabbe - slab**begien**

vodde - vodde**gien**

karre - karre**gien**

hol— hol**legien**

bolle - bol**legien**

koeme - koeme**gien**

dam - dammegien
kamme - kammegien
man - mannegien '
kanne - kannegien
tange - tangegien
tonge - ton gegien

De uitgang -tien treedt op na 1, r, n als die niet worden voorafgegaan door een korte, volle klinker. Voorbeelden zijn:

maol - maoltien
schaole - schaoltien
stiekel - stiekeltien
wekker - wekkertien
bore— boortien
bien - bientien
haene - haentien
deken - dekentien
laeken - laekentien

De uitgang -pien treedt op na m als die niet direct wordt voorafgegaan door een volle, korte klinker.

raem - raempien
boom - boompien
naeme - naempien
helm - helmpien
bessem - bessempien

verhael Pake Pepermuntien

[illegible]

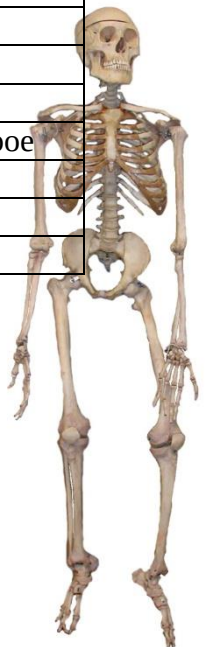
Woordenlijst 3 Familie en vrienden

Nederlands	Stellingwarfs
hoofd	Heufd
nek	nekke
schouder	scholder
arm	aarm
hand	haand
vinger	vinger
nagel	naegel
buik	buuk
rug	rogge
been	bien
knie	kni'je
teen	ti'je
oog	oge
oor	oor
neus	neuse
mond	mond
haren	haoren
hersen	hassens
hart	hatte

[illegible]

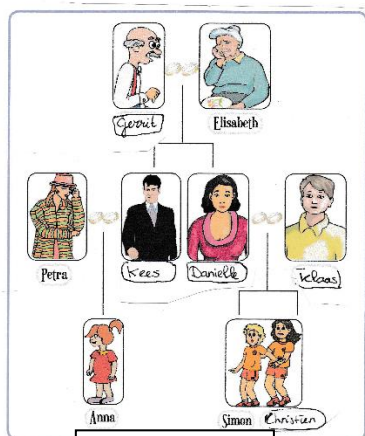
Woordenlijst 4 lijf en leden

Nederlands	Stellingwarfs
vader	heit of va(der)
moeder	mem of moe(der)
broer	breur
zusje	zussien
zoon	zeune
neef	neve
oma	beppe, soms opoe
opa	pake
zwager	zwaoger
vriend, kamerad	kameroad

werklad 3

De familie

Werkblad 3

Werkblad 4 lijf en leden

Teken disse vrouw

De vrouw het een groot heufd

Ze het lang blond haor

Ze het een lange neuse

Ze het smalle rode lippen

Ze het grote grune ogen

Ze het grote oren

Ze het een lange nekke

Ze het een klein bunkien

Ze het lange bienen

Ze het korte voeten met lange n'jen

Ze het lange aarms

Ze het grote haanden mit lange vingers en lange oranje naegels

Werkblad 4

Werkblad 6 Grammatica en spelling van het Stellingwarfs

Les 3

Wat is het verkleinwoord van de volgende woorden

stemme -	appel -
hap -	keelgat -
knoest -	klasse -
korf -	huss -
pepermunt -	buse -
oge -	kladde -
kerel -	bessem -

Les 4

Warkwoorden: vervoeg de volgende 4 warkwoorden

Gaan - lopen - bieten - knusteren

TT

VT

Ik _____
Jouwe _____
wij _____

Ik _____
Jouwe _____
wij _____

Ik _____
Jouwe _____
wij _____

Ik _____
Jouwe _____
wij _____

Werkblad 6

les 4 in huus

gebruiken van werkwoorduitgangen en deelwoord

Materiaal: toets mien lief + oefening 3 als overhoring, werkbladen 6 grammatica en spelling, woordenlijst 5 in huus, werkblad 5 huus, deurstreepuzzel in huus.

Werkvorm: toets mien lief+ oefening 3 als overhoring Werkblad 3 en 4 nakijken.

Uitleg werkwoorden, oefening 4 wb 6 samen maken. Groepswerk: samen een huis maken(papier, op het raam of ..??) Bij dit huis maken we in 2-tal zinnen. We plakken de zinnen erbij.

Instructie werkblad(puzzel en kleurplaat) Et Stellingwarfs prentenboek op de heemkundesite voor uitbreiding woordenschat. opdracht om een oefening te doen op de site en woordenlijst= huiswerk volgende week.

Werkwoorden

De uitgangen zijn in de tegenwoordige tijd (t.t.): bij ik: -e of geen uitgang

Voorbeelden zijn:

ik biet(e) ik bijt biet ik?

ik heur(e) ik hoor heur ik?

'ik boor',

maar: ...

omdat ik biete,

omdat ik heure.

Werkwoorden met d of b hebben altijd een –e.

Ik lude ik luid lude ik?

Ik hude ik hoed hude ik?

Ik krabbe ik krab krabbe ik?

De -e vervalt in de vragende vorm, Biet ik? , maar niet na d of b.

Bij werkwoorden als staon staan', gaon gaan' valt alleen de n af.

Ik stao

Ik goa

2e persoon t.t. enkelvoud

ie lopen	'jij loopt',	Loop ie?	Loop jij?
ie warken	'jij werkt';	Wark ie?	Werk jij?
jow lopen	'u loopt'	Lopen jow?	Loopt u?

jow warken 'u werkt'. Warken jow? Werkt u?

3^e persoon t.t. enkelvoud

Hij warkt hij werkt warkt hij?

Zij fietst zij fietst fietst zij?

et regent het regent regent et?

Werkwoorden na d en b

in regelmatige werk-woorden treedt –et op,

hij hudet hij hoedt

hij schrobbet hij schrobt.

2e persoon t.t. meervoud

Jim zeggen jullie zeggen

Jim numen jullie noemen numen Jim ?

ze bruken zij gebruiken bruken ze?

ze lopen zij lopen lopen ze?

,

Verleden tijd

De uitgangen in de verleden tijd zijn -te, -de, -ede of geen uitgang

ik fietse

Ik leerde

ik beet (zonder -e, bij sterke werkwoorden)

ik krabbede (bij b verplicht –ede)

ik ludede of lude (bij d niet verplicht)

Sterke werkwoorden krijgen geen uitgang

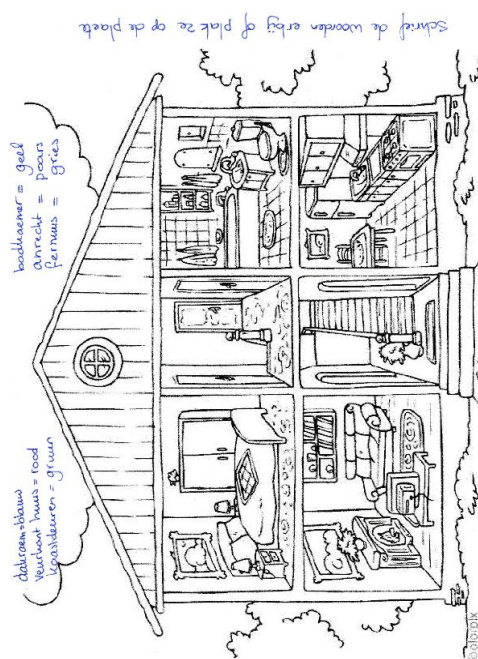
Anders dan in het Nederlands komen er geen twee d's in werkwoorden als belanen 'belanden' en branen branden'. De stam en het hele werkwoord bevat immers geen d. Men leest dus braande brandde', belaande 'belandde'. Zo ook krijgt een werkwoord als vermoren 'vermoorden' geen twee d's in de verleden tijd. Men leest dus vermoorde. bij ie, hij,jow

-

Woordenlijsten Stellingwerfs CC

In huis	in huus
Nederlands	Stellingwarfs
kamer	kaemer
slaapkamer	slaopkaemer
deur	deure
deurbel	belle
raam	raem
raamkozijn	raemkezien
trap	trappe
muur	mure
tuin	tuun
waslijn	wasliende
heg	hede
hek	hekke
oprit	dam
vijver	viever
groentetuin	gruuntetuun
keuken	keuken
aanrecht	aanrecht
formuis	fernuus
weegschaal	weegschaole
waterkoker	waeterkoker
oven	ovend
wasmachine	wasmesiene
flesopener	fleseupener
kurkentrekker	korketrekker
snijplank	sniedeplaanke
ovenhandschoenen	ovendhaansken
pan	panne
pannespons	pannespoonze
tang	tange
bord	bod
kopje	koppjen
schoteltje	schottel(tien)
	paantien
suikerpot	sukerpot
wijnglas	wienglas
wijnglazen	wienglaezen
theedoek	schotteldoek
	theedoek
handdoek	haanddoek
	baddoek
tafelkleed(zeil)	zwilk

Werkblad 5 in huus

Deurstreepspuuzel In Huus

Jim holden 9 letters over. Welk woord ku'j door nut maeken?

a	a	c	h	t	e	r	h	u	u	s
a	z	d	a	k	r	m	u	r	e	r
c	p	a	t	i	e	n	i	e	e	
h	s	e	t	p	v	b	d	d	r	m
t	m	t	n	r	a	l	a	l	u	e
e	g	i	r	e	a	n	o	d	e	a
r	n	e	n	a	k	p	n	e	d	k
d	a	v	e	e	o	u	p	e	r	p
e	g	e	u	i	t	e	e	u	o	
u	r	g	m	e	u	s	i	k	e	a
r	e	m	e	a	k	r	u	e	v	i
e	t	u	e	g	a	r	f	h	n	s

Achterdeure
Achterhuus
Aif
Bad
Dak
Gang
Geule
Gewel
Huisien
Kelder
Keuken

Mure
Panne
Pattien
Raem
Rute
Slaopkaemer
Straotien
Trappe
Veurdeure
Veurkaemer
Vloer

Les 5 aan tafel

Gebruiken en ordenen van werkwoorden in een zin.

Eenvoudig gesprek kunnen voeren (Converseren met een Stellingwarver)

Materiaal:, werkbladen 6 grammatica en spelling, woordenlijst 6 eten, werkblad 7 eten, tussentoets huis en inwoners,

Werkvorm: Werkblad 5 en puzzel nakijken. Tussentoets huus en inwoners

Werkblad 6 deelwoord en zinnen maken uitleg. Zinnen maken is huiswerk + oefening zinnen maken op heemkundesite. In 3 of 4-tal gesprek van 15 a 20 minuten voorbereiden met uitgenodigde gasten. Introductie Babbelgoegiesspel
Instructie werkblad opdracht en woordenlijst= huiswerk volgende week.

Werkwoordordening

Persoonsvorm voorop, dan hulpwerkwoorden (rest gezegde)

Ik leup naor huus

Ik kon naor huus lopen

De persoonsvorm komt vrijwel altijd achteraan in een bijzin: *ik was in huus en docht dat ik him zingen heurde*

maar staat vooraan in een vragende zin : *Zo 'j dat wel doen?*

of een gebiedende zin: *Gao dat now es een keer doen*

Hi'j zee gien woord

Hi'j wol gien woord zeggen

't Was jammer dat hi'j gien woord zeggen wol

Woordenlijsten Stellingwerfs CC Eten

Nederlands	Stellingwarfs
de tafel dekken	de taofel klaormaeken
de tafel afruimen	de taofel ofruimen
maaltijd	et eten
fruit	fruit
pruim	proeme
rode bessen	(rooie) struusbeien
aardbei	eerbeie
brood	brood bolle
pakje boter	pakkien botter
aardappelen	eerpels
rijst	ries
groente	gruunte
andijvie	andievie
sla	slaod
chocola	sukelao
snoep	snuup
noten	neuten
eieren	eier
fles melk	flesse melk
rijstepap	riezenbri'j
vlees	vleis
oudbakken	ooldbakken
vers	vas
zoet	zute
zout	zoolt
zuur	zoer
taai	taoi
nijp	riepe

ETEN

Zet de woorden in goede categorie

Proeme siepel
sload andievie struusbeie neuten
riezenbri'j eerbeie bolle sukelaodemelk

gruunte

fruit

zuvel

Welke 2 bliev'n over? 1 _____ 2 _____

Zet de woorden in de goede volgorde

Lekkerste gruunte zien wat is ? _____

En kiepe hi'j chips holt van _____

Susan holt van woar _____

Smeert zij bolle botter op _____

Holt vleis hi'j gruunte van of? _____

Werkblad 7

Taalonderzoek vervolg: Nijntje Pluis

Onderzoek naar streektalen (vervolg)

Onderzoek naar eigen kennis Stellingwerfs

Materiaal: woordenlijst 7 eigenschappen. Prentenboekjes, lesvoorbereiding Nijntje.

Werkvorm: Woordentoets, werkblad 7 nakijken. Les Nijntje in de streektaal.

http://prezi.com/1fozwucjibe3/?utm_campaign=share&utm_medium=copy&rc=ex0share

Instructie opdracht en woordenlijst = huiswerk na de vakantie

Opdracht: ga op de site <http://www.stellingwerf-heemkunde.nl/> eens kijken naar de verhalen die er staan. Kun jij voor de kleutergroep een verhaal bedenken en illustreren? Kun je het verhaal ook vertalen naar het Stellingwerfs? Je mag samenwerken.

Lesinstructie bij de Prezi

Les Nijntje in het dialect – taalkundig onderzoek
Aan het einde van deze les: • Heb je zelf een klein taalkundig onderzoek uitgevoerd • Heb je de verschillen tussen dialecten in beeld gebracht.
Introductie in Prezi. Vertel als introductie iets over taalkunde en het soort onderzoeken dat er binnen dat gebied worden gedaan. Laat de kaart met de dialecten zien (Prezi). Vertel dat de klas een onderzoekje in het klein gaat doen. In de intro staan 3 vragen: 1. Wat zijn de voor- en nadelen van een standaardtaal in een taalgebied waar mensen verschillende dialecten spreken? 2. De regionale verschillen in taalgebruik zijn tegenwoordig minder groot dan 100 jaar geleden. Welke verklaringen kun je daarvoor noemen? 3. Er is onder taalkundigen discussie over de vraag of de standaardtaal verdwijnt door groepstaal of groeien de verschillende talen naar elkaar toe en verdwijnt de variatie? Wat verwachten jullie? Quiz: 1. Drents 2. Limburgs 3. Rotterdams 4. Twents 5. Gronings 6. Vlaams 7. Westfries 8. Veluws 9. Zeeuws. 10. Fries
Maak groepjes van drie en licht de opdracht toe: Leerlingen gaan een dialectenschema invullen. Het Nederlands is het uitgangspunt en de vraag is telkens hoe de klank in een bepaald dialect wordt uitgesproken. Soms is niet alleen de klank van een woord anders, maar wordt er zelfs een ander woord gebruikt. In het tweede schema moeten de leerlingen opzoek gaan naar de varianten van woorden en uitdrukkingen.
Lees ter introductie de eerste twee bladzijden van de Nijntjes samen. Vul daarna samen de eerste delen van het schema in. Als de bedoeling duidelijk is kunnen de leerlingen zelf aan de slag. (tekst ook op scherm in Prezi)
Bespreek de opdracht. Wat valt je op? Kun je een soort taalpad tekenen door Nederland?

Woordenlijsten Stellingwerfs CC eigenschappen

Nederlands	Stellingwarfs
rood	rood
grijs	gries
zwart	zwat
groen	gruun
bruin	bruun
paars	paors
gevoelig	gevuilig
aardig	aorig
gemeen	gemien
verstandig	verstaandig
boos	leik
kwaad	kwaod, hellig
humeurig	saggerijinig
drifkikker	drifkikker
impulsief	spontaon
gul, vrijgevig	ri'j, gul
serius	serieus
eerlijk	eerlik
ijverig	ieverig
lui	lui
bijdehand	bi'j dehaand
slim, intelligent	slim, bi'j de tied
verlegen	verlegen, bleu
brutaal	bertaol
grappig	grappig
bescheiden	bescheiden
gehoorzaam	geheurzem
vriendelijk	vrundelik
beleefd	beleefd, netties
gelukkig	gelokkig

les 7 planten en dieren

Oefenen met het maken van zinnen met verkleinwoorden, werkwoorden en geleerde woorden.

Herhalen en toetsen van het geleerde

Spelling de samentrekkingen van persoonlijk voornaamwoord en werkwoord

Materiaal: woordenlijst 8 planten en dieren, werkblad 8, uitleg samentrekking, werkbladen grammatica en spelling, toets 7

Toets: Woordentoets les 7 van Woordenlijst 1-7

Werkvorm: Woordentoets, verhalen bekijken. Uitleg samentrekkingen. Oefening maken en bespreken. We maken boekjes of digitale verhalen van de geschreven verhalen. Samen de spelling en vertaling controleren.

Instructie opdracht en woordenlijst= huiswerk

Toets 7

Dictee

1. Die maegies kun de hanen beter mit ziepe wasken.
2. Ie moe'n op é tied es een flinke buijje hebben.
3. Hi'j vleug uut bedde weg, want in de veerte kwam zien kammeroad d'r an fietsen.
4. Zokke dingen is gien aorigheid an.
5. Kommen jow now bi'j mi'j of ikke b'j jow?
6. Et is feitelik een bietien kienderlik aj'een benaan willen bi'j de koffie en gien stokkien koeke.

Vertaal	vertael
Nederlands	Stellingwarfs
uur	ure
jaar	jaor
avond	aovend
nacht	naacht
later	laeter
vaak	vaeke
meestal	meerstal
altijd	altied
vandaag	vandaege
vanmorgen	vandemorgen
herfst	haast
ik heb geen tijd	ik kan 't niet wachten
zonneschijn	zunneshien
sneeuw	sni'j
koud	koold
voorjaar	veurjaor
broer	breur
zusje	zussien
zoon	zeune
schouder	scholder

arm	aarm
hand	haand
buik	buuk
rug	rogge
been	bien
knie	kni'je
teen	ti'je
slaapkamer	slaopkaemer
deur	deure
waslijn	wasliende
vijver	viever
groentetuin	gruuntetuun
waterkoker	waeterkoker
oven	ovend
wasmachine	wasmesiene
pannenspons	pannespoonze
gevoelig	gevulig
aardig	aorig
gemeen	gemien
verstandig	verstaandig
boos	hellig, kwaod
bijdehand	bi'jdehaand
slim intelligent	slim, bi'j de tied
brutaal	bertaol
tang	tange
bord	bod
kopje	koppien
schoteltje	schotteltien, paantien
tafelkleed(zeil)	zwilk
de tafel afruimen	de taofel ofrumen
aardappelen	eerpels
rijst	ries
groente	gruunte
andijvie	andievie
rijstepap	riezenbri'j
vlees	vleis
taai	taoi
rijp	riepe

Samensmeltingen('moeilijk verbindingen')

In het Stellingwerfs wordt veel gebruik gemaakt van samengesmolten vormen zoals aj' 'als je' en kuwwe 'kunnen we'. De voornaamste zijn hierna verklaard. Er doen zich af en toe vergelijkbare vormen voor die hier niet zijn opgenomen.

We schrieven kuwwe 'kunnen we', awwe 'als we' en gien ku'we, wi'we. Mar nao een lange klinker schrieven we gien dubbel mitklinkerteken. Dus: lao'we 'laten we', wee'we 'weten we' en zo bin goed, mar verkeerd bin laowwe, weewwe of zo. Ok schrieven we moe'we, krie'we en gien moewwe, kriewwe, want de klinkers oe en ie tellen as lange klinkers.

A'k

AJ'

a'k	als ik
da'k	dat ik
dao'k	waar ik
geloo'k	geloof ik
he'k	heb ik
kree'k	kreeg ik
krie'k	krijg ik
la'k	lag ik
lao'k	laat ik
leu'k	liet ik
li'k	lig ik
ma'k	mag ik
moe'k	moet ik
vrao'k-	vraag ik
vreu'k	vroeg ik
wa'k	wat ik, was ik
wao'k	waar ik
wee'k	weet ik
wi'k	wil ik
	wou ik, word ik
zae'k	zeg ik
za'k	zal ik, zag ik
zo'k	zou ik

aj'	als je
bi'j'	ben je
daj'	dat je
dao'j'	waar je
dee'j'	deed je
doe'j'	toen je, doe je
gaoj'	ga je
haj'	had je
he'j'	heb je
ko'j'	kon je, kom je
kree'j'	kreeg je
krie'j'	krijg je
kuj'	kun je
kwaj'	kwam je
laj'	lag je
lao'j'	laat je
lej'	leg je
li'j'	lig je
maj'	mag je
moe'j'	moet je
mo'j'	moest je
stao'j'	sta je
waj'	wat je, was je
wao'j'	waar je
wee'j'	weet je
wi'j'	wil je
wo'j'	word je, wilde je
zaj'	zag je
zej'	zeg je
zie'j'	zie je
zo'j'	zou je
zuj'	zul je

Type LAOJ'M, AJ'M

aj'm	als jullie
bi'j'm	zijn jullie
daj'm	dat jullie
dao'j'm	waar jullie
deej'm	deden jullie
doej'm	toen jullie, doen jullie
aj'm	als jullie
bi'j'm	zijn jullie
daj'm	dat jullie
dao'j'm	waar jullie
deej'm	deden jullie
doej'	toen je, doe je
gaoj'm	gaan jullie
haj'm	hadden jullie
hej'm	hebben jullie
koj'm	konden jullie, komen jullie
kreej'm	kregen jullie
laoj'm	laten jullie
lej'm	leggen jullie
li'j'm	liggen jullie
maj'm	mogen jullie
meuj'm	mogen jullie
moej'm	moeten jullie
kriej'm	krijgen jullie
kuj'm	kunnen jullie
kwaj'm	kwamen jullie
laj'm	lagen jullie
staoj'm	staan jullie
vraoj'm	vragen jullie
waj'm	wat jullie, waren jullie
waoj'm	waar jullie
weej'm	weten jullie
wi'j'm	willen jullie
woj'm	wilden jullie, worden jullie
zaj'm	zagen jullie
zej'm	zeggen jullie
ziej'm	zien jullie

Type AWWE

awwe	als we
biwwe	zijn we
dawwe	dat we
hawwe	hadden we
hewwe	hebben we
kuwwe	kunnen we
kowwe	konden we, komen we
kwawwe	kwamen we
mawwe	mogen we
mowwe	moesten we
wawwe	wat we, waren we
wiwwwe	willen we
wowwe	wilden we, worden we
zowwe	zouden we
zuwwwe	zullen we

Type LAO'WE

dao'we	waar we
doe'w	doen we
gao'we	gaan we
geloo'we	geloven we
krie'we	krijgen we
lao'we	laten we
meu'we	mogen we
moe'we	moeten we
stao'we	staan we
vrao'we	vragen we
wao'we	waar we
wee'we	weten we

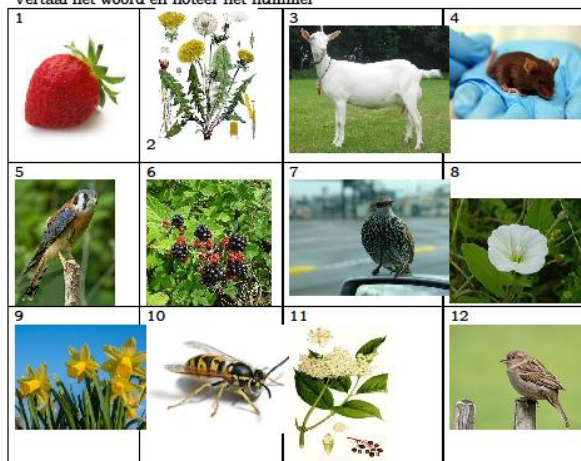

Woordenlijsten Stellingwerfs CC
8. Dieren en planten

Nederlands	Stellingwarfs
hond	hoond
kat	katte
konijn	knien
schaap	schaop
geit	geite/sik
paard	peerd
muis	moes
aap	aep
vogel	voegel
haan	haene
kip	kiepe
kraai	kraei
spreeuw	protter
zwahrw	swelver
ijsvogel	iesvoegel
duif	doeve
gans	gaanze
eend	ente
roodborstje	roodbossien
merel	zwatte liester
groene specht	grune specht
wesp	wapse
buizerd	schofferd
torenvalk	wiekkel
fazant	fesant
uil	oele
mus	muske
staart	steert, statte
smuit	smuut
narcis	tietelroze
vlier	vleer
berk	birk
paardenbloem	peerdebloeme
haagwinde	pispot
bramen	brummels
gras	grös

Plaanten en dieren
Vertaal het woord en noteer het nummer

Stellingwarfs	Nederlands	Nummer
wiekkel	_____	_____
brummels	_____	_____
sik	_____	_____
wapse	_____	_____
pispot/	_____	_____
hempies en broekies	_____	_____
vleer	_____	_____
muske	_____	_____
eerbeie	_____	_____
protter	_____	_____
tietelroze	_____	_____
peerdebloeme	_____	_____
moes	_____	_____

Werkblad 8

Les 8 noar schoele

Correct gebruik spelling en samentrekkingen in het Stellingwerfs toepassen.

Actief mondeling en schriftelijk taalgebruik oefenen.

Materiaal: woordenlijst 9 school en andere zaken werkblad 9, uitleg spelling algemeen, werkboekje grammatica en spelling. Kaartjes Babbelegoegies, tassen, boekjes
Werkvorm: nakijken werkblad 8, maken tussentoets boerderijdieren. We maken een verteltasse bij een eigen verhaal of een bestaand (prenten)boekje

Instructie: herhaling meervoud, verkleinwoorden, werkwoorden.

Spel Babbelegoegies uitbouwen. Kinderen kunnen zelf toevoegingen bedenken.

In groepjes verteltas vullen met boekje, spelletje, vertelplaat e.d.

Huiswerk: woordenlijst en werkblad

Spelling Taelhulp veur et schrieven

1. Schrief de klaanken ao (slaopen) en ae (waeter) op die meniere, dus mit de a veurop.

De ao wodt dus de heldere ao-klaank mit bedoeld zoas in slaopen. De oo is hiel wat anders. In et woord aovend ('avond') hej' dus de heldere klaank krek as in slaopen. In 'De Ovend' (betekenis: 'oven', uutspraoke: [oobmt]) zeg en schrief ie dus een o, gien ao!

2. **De warkwoorden** Mit de d's en t's gaot et mit dezelve regels as in et Nederlaans. Dus: hi'j wodt, hi'j wodde. Dat hooft ok in dat as een warkwoord zels gien d het, d'r ok gien twee d's in kommen kunnen. Een veurbeeld. Et warkwoord is branen. Daor zit gien d in, en dan wodt de verleden tied dus braande. De tegenwoordige tied krigt dan alliend een t, dus hi'j braant. Dat gaot ok op veur bi'jveurbeeld hollen: hi'j hooft. Et warkwoord hollen het ommes ok gien d. Ok over disse kwesties kuj' veul vienen in et spellingboekien Hoe schrijf je 't Stellingwerfs?

3. In et Nederlaans hebben flink wat warkwoorden in de verleden tied een aandere klinker,

zoas in ‘bieden-bood’. Dat het et Stellingwarfs ok, zoas in bieden-beud. Mar et Stellingwarfs het ok in de tegenwoordige tied nogal es een aandere klinker. Dat is bi’j de woorden hi’j, zi’j, et, dus in et inkelvoold. Dus: hi’j bödt ‘hij biedt’, hi’j blift ‘hij blijft’ en zo wat henne. Die vormen kuj’ ok allemaol makkelik vienen in et spellingboekien (aachterin).

4. Krek as in et Nederlaans schrieven we een lange klinker mit ien teken, as hi’j in een eupen lettergrepe staot. Dus lopen en huzen . Mar dat moet dan ok in et verkleinwoord. Dus naost huus schrief ie husien, naost boot schrief ie botien.

www.stellingplus.nl

antwoorden werkblad coördinaten

taelboek O1

gummegien M10

juffer J19

schaetsen J4

kammeraoties F10

tasse C3

penne C14

Woordenlijst 9 Naor schoele	
Nederlands	Stellingwarfs
school	schoele
meester	meester
juf	juffer
schoolbord	schoelebod
schoolbank	schoelebaank
tafelte	tafelftien
stoel	stoel
kijken	kieken
praten	praoten
luisteren	luusteren
begrijpend lezen	begriepend lezen
schrijven	schrieven
taal	tael
rekenen	rekenen
gymnastiek	gummestiek
spelen	speulen
schaatsen	rieden schaetsen schaetserieden
touwtje springen	touwgienspringen
vakanhe	vekaansie
een	iene
twee	twieje
drie	drieje
vier	viere
vijf	vufe
zes	zesse
zeven	zeuven
acht	achte
negen	negen
tien	tiene
elf	elf
twalf	twalf
dertien	dattien
veertien	veertien
vijftien	vuufien
zestien	zestien
zeventien	zeuventien
achttien	achttien
negenien	negenien
twintig	twintig
dertig	dattig
veertig	veertig
vijftig	vuufig

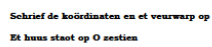
zestig	zestig
zeventig	zeuventig
tachtig	tachtig
negentig	negentig
honderd	honderd
duizend	duzend
kerk	karke
dominee	domenee
molen	meule
klokkentoel	klokkestoele
gemeentehuis	gemientehuis
mannen	manluden
vrouwen	vrouwluden
jongens	jongen
meisjes	maegies
kinderen	kiender
te weinig	te min
vandaan	weg

Naor schoele

Waor of niet waor?

Kleur de woorden die as bij mekere heuren

Maek twee zinnen mit de zeuven woorden

les 9 et brune gold

oriëntatie op landschap en geschiedenis van de Stellingwerven.

Woordkennis toepassen

Materiaal: tussentoets les 7 woordenlijst 10 gereedschap, veen en werkwoorden, werkblad 11, werkboekje

Werkvorm: dictee+ tussentoets 7, nakijken werkblad 9 en 10, werkbladen et brune gold; stukje vertalen en beschrijven in Stellingwerfs. Filmpje over Domela Nieuwenhuis en Pieter Jelles Troelstra.

<http://www.11en30.nu/de-canon-vensters/domela-en-piter-jelles>

spel Babbelegoegies.

Werken aan de verteltassen.

Huiswerk: werkboekje bladzij 6 oefening warkwoorden

Dictee les 9

1. D'r stonnen vuuf manluden op 'e brogge
2. Aj'now schippien of botien zeggen, as et ding mar drieven blift.
3. Et is de laeste tied slim koold.
4. De boeren verbouwden hier veural eerpels, rogge, harver, gaste en lange leden ok wel boekweit.
5. Disse huzen bin al dattig jaor old

Woordenlijst Stellingwerfs CC
10. Gereedschap, veen en werkwoorden

Nederlands	Stellingwerfs
veen	veene
veenkhut	veenkhute
water	waeter
land	laand
stapel	staepel
laarzen	leerzen
laars	leerze
klompen	klompen
paadje	pathien
greppel	gröppe
slootje	sloten
kanaal	kensal
petgat	petgat
graven	greven
werken	warken
stapelen	staepelen
kruien	krojen
timmeren	timmeren
zaegen	zaegen
opruimen	opruimen
sjouwen	sjouwen
zaag	zaege
hamer	haemer
tang	tange
spijker	sneker
schroef	schroeve
boommachine	boomesiene
schep	schoppe, bats
hark	harke
kruwagen	kroje
schaar	schere
schoffel	schoffel

Werkblad 11 aan het werk

Welk stok gereedschap is verborgen in et doolhof?

T M V	R E G	E N N
A C E	U A E	L M T
P N G	Z W L	Q E S

S T R	X T S	A E O
H A E	B A K	L R J
M E R	O P W	K C E

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Wie het et neudig?

De bakker _____

De timmerman _____

De loodgieter _____

De schilder _____

De meester _____

De postbode _____

De tuunman _____

Maak een zin

zelfstandig naamwoord	werkwoord	voorzetsel	zelfstandig naamwoord
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

De geschiedenis van de Stellingwerven

En daor ligt dat laand dan. Et laand dat laeter Stellingwarf hieten zal. Mar now hiet het nog niet zo. Et het nog gien naeme. Een beer hiet nog gien beer. Een wolf nog gien wolf. Want naemen wo'n deur meensken bedocht. En d'r wonen nog gien meensken. Stellingwarf is nog een onbekend laand. Een terra incognita. Een toendra. Een kaele vlakte mit wat polleboel. Mar de Lende en de Kuunder bin d'r al wel. Ziej'm dat laand liggen in j'm verbelinge? Hoelange is et leden? Vuuftienduzend jaor? Een lange tied? Et is niks! Een onderdiel van een tel in de ieuwigheid. Een laand dat maekt is, vormd is deur de iestieden. Ziej'm et veur j'm?

De sunne komt op. Een grote goolden balle kropt bi'j de locht omhogens. Et wodt een mooie zoemerdag. De polleboel is nog nat. D'r ligt dauw op 'e grond. Et was een frisse naacht. Laand en waeter wemelen van de dieren: oerossen, beren, elanden, wolven, voegels, vissen. Mar gien meensken. Now ja, soms een koppeltien, een stokmennig jaegers. De eerste meensken. Bi'j de zoemerdag bejaegen ze et wild. Ze kriegen een oerosse te pakken vlakb'j de Kuunder. Laeter zullen de meensken et daor Hooitwoolde numen gaon. Mar now nog niet. Nog lange niet. Ze maeken vuur, de jaegers, ze fieken de oerosse an stokken, eten heur zat, slaopen bi'j et vuur en trekken weer wieder. Et bonkerak van de oerosse blijft liggen. Wolven snuuden bi'j et slaachtofval omme en trekken, grommende op mekeer, wat omme an tadden en bellen.

Nog is d'r vrede en rust. Nog bin d'r veerder gien meensken. Mar wat is vrede en rust in de diereuwelld? Een roofvoegel slat zien prooi. Een roedel wolven verscheurt et jong van een oerosse. Elanen beuken mit heur machtige geweien tegen mekeer an in de peertied. De netuur is mooi, prachtig mooi, mar ok wried en onbaarmhattig. En nóg is de netuur de baos.

Mar in de veerte, hiel in de veerte, kommen ze d'r an. Ze bin deur niks te keren. De eerste bewoners. Misschien dat ze morgen kommen of overmorgen of eerst over duzend jaor. Mar kommne zullen ze. De eerste stellingwarvers. Vanuut de dieze van de geschiedenis. Vanuut de vremde.

woorden

les 11 uitsprokkings

Kennen en gebrûken fan uitsprokkings yn it Stellingwerfs

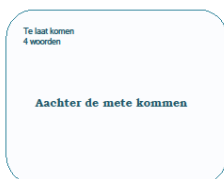
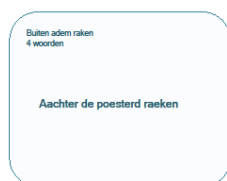
Oefenen mei sinnen makke

Materiaal: wurdlist 12 uitsprokkings, wurkbild 13 uitsprokkings, kaartjes foar spyl, kaartjes foar leesplank, stiften, lijn.

Werkform: Leesplankje makke. Wurdn bedinken en útfieren. Babbelegoegies spyl

Toets: hints spyl

Huiswerk: boek lezen en folgjende week meeneamen foar boekenkring. Wurdlist en wurkbild

Woordenlijsten Stellingwerfs CC
12. Uutdrottungs

Nederlands	Stellingwerfs
Overlijden	unt de tied raeken
Buiten adem raken	aachter de poesterd raeken
Ik heb geen tijd	ik kan 't niet waachten
Ik ben erg blij	ik bin zo bliede as een protter
Te laat komen	aachter de mete kommen
Slaperig zijn	sloeg wezen
Opgetogen zijn	unt de voegen wezen
Gekheid en plezier maken	maltaepelig wezen
Niet opschieten met wat je doet	ommebeinselen
in de knoop	in de tieze
iets erg mooi of lekker vinden	't kon minder
een dikke regenbui	een schip mit zoere appels
Viften/spijkers op laag water zoeken	nussieszuken
ijs en vis moet je nemen als het er is (de kans grijpen als die zich voordoet)	ies en vis moej' nemen as et er is
het heeft niet veel om het lijf (het is eenvoudig)	et het niet vule om 'e hakken
er slordig uitzien	veur schobberdebonk lopen
gelukkig nieuwjaar	veul heil en zegen in 't ni' je jaor
gelukkig nieuwjaar wensen	't ni' jaor ofvinnen
er plezier aan beleven	d'r nocht an hebben

Woordenlijst 12

Werkblad 13 Uutdrottungs

Schrijf de uutdrottung bij et plaetien of teken et plaetien bij de uutdrottung

ommebeinselen		
aachter de mete kommen		
veur schobberdebonk lopen		
een schip mit zoere appels		
		maltaepelig wezen

Werkblad 13

Les 12 praotien maeken 2

Actief mondelingen schriftelijk taalgebruik oefenen in gesprek over een boek

Materiaal: woordenlijst 13, werkblad 14 praotien maeken, kaartjes boekenkring.

Nb. Voor volgende week om Stellingwerfse voegelboek vragen. Is op alle scholen

Werkvorm: boekenkring. Babbelegoegies, leesplankje afmaken .

Huiswerk: woordenlijst en werkblad, bladzij 8 grammaticaboekje

Toets dictee

Dictee 3

1. De vaort in Appelsche ligt stiefvol plezierboties
2. In de hujjinge woj'soms mar liever daj'in een botien op 'e Lende laggen.
3. Ik gao da nliever zwemmen in et petgat
4. Vien ie et ok zo waarm?
5. Ik trekke mien zwembroek an.

13 Woordenlijsten Stellingwerfs CC
vakantielijst

Nederlands	Stellingwerfs
zonnebril	zonnebrille
zonnebrandolie	zonnebrandolie
nukje	nukken
logeren	int-van-huus
bootje	boaten
Platteland	platteland
Tweeling	tweling
Vakantie	vekanse
Kerstvakantie	kestrvekanse
muts	musse
bieden	bienen
wedstrijd	wedstried
praatje maken	praotien maeken
gaan	gaen

Woordenlijst 13

Les 14 praotien maeken Werkblad
Straand

of

Iesbaene?

Schrijf de juiste vertaling op

Strand	ijsbaan
Water	schaats
Ligbed	onderbinden
Badlaken	slijpen
Parasol	handschoenen
Zonnebril	chocolademelk
Zonnebrandolie	muts
Schelp	wedstrijd

Praotien maeken

Ga je mee naar het strand/de ijsbaan

Waar kan ik zonnebrandolie/chocolademelk kopen?

Hoe diep is het water hier?/Hoe dik is het ijs hier?

Nu jij: verzin nog 2 vragen

Houd een gesprek met een klasgenoot

Werkblad 14

Les 13 Samentrekkingen

Doel: gebruiken samentrekkingen in het Stellingwerfs
herhalen grammatica en spelling.

Materiaal: instructie- en oefenblad samentrekkingen, woordenlijst 15, werkblad 15

Werkvorm: instructie- en oefenles.

les 14 voegels

Bewustworden van het grote aantal vogelsoorten in de Stellingwerfen.

Herkennen en gebruiken Stellingwerfse vogelnamen

Materiaal: Woordenlijst 14 voegels, werkbladen 15 en 16 voegelpuzzel, voegels voeren, schoolplaten, PPT vogels+ werkbladen. Stellingwerfs vogelboek(en). Kaartjes vogelnamen

Werkvorm: (toets)namen vogels op schoolplaten plakken. PPT bekijken en werkbladen vogels maken.

Huiswerk blz 9 grammatica, woordenlijst en werkblad

Antwoorden werkblad voegels voeren: pinda: vink, brood: blauwborst, zaad: kwikstat/bouwmannegeien, vis: zulvermeeuw en liester, voegelhoer: blauwgien, vet zwatte liester, kopje: schofferd

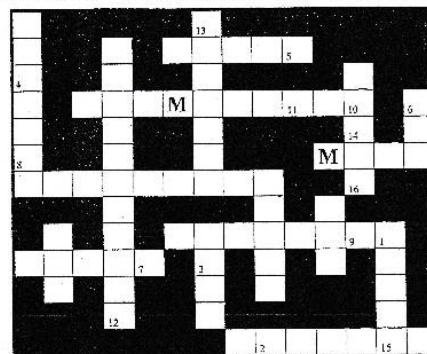
Werkblad 16

BOSDIEREPUZEL

Om de bosdierepuzel op te lossen heb je 't listigen mit woorden neudig dat onder de puzzel staat. In dat listigen staan zeveentien verschillende diernaemen in et Stellingwarfs, mit de oarspronklike betsjutting in et Nederlaans. Soms bin die woorden etzeld, mar soms is et verschil ok hiel groot. Alle dierna kommen in de Stellingwarven veur. De meastste ziej 'veurel in de bos.

De zeveentien Stellingwarver woorden moe'n in de witte vakkies van de puzzel invuld warden. Mar wazze? Om jim een beien op weg te helpen, hebben we de letter M alvast op et goede plak zet.

Jim ziej vanzels wê, dat c'r ok witte hokkies in de puzzel binnen mit een eifer d'r in. As jim alle woorden invuld hebben, moe'n jim de letters die in zo'n hokkien staan invullen in de riegel wê de hokkies die fiekmaale underan staat. Aj alles goed doen hebben, komt etor de naeme van hing oer di. Die naeme is ok in et Stellingwarfs, mar jim weten vast wê wat veur bestien as et is!

bosmoesien

das -

doeve -

enfe -

gelegouwe

kuere -

lavik -

karoele

knien

liester

meze

putries

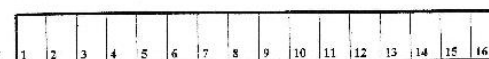
ree

roodbossien

schofford

vu

wapse

6

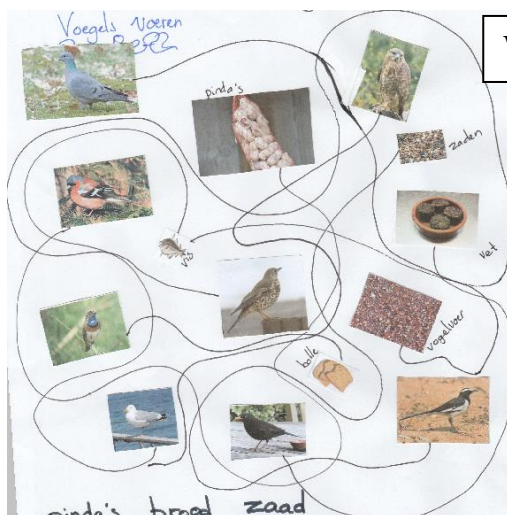
Woordenlijst Stellingwerfs CC

14. Voegelnaemen

Nederlands	Stellingwarfs
voegel	voegel
staart	steert, stat
snavel	snavel
vleugeltje	vleugeltien
aalscholver	aalscholver
buizerd	schofford
blauwborst	blauwbost
duif	doeve
eend	ente
fazant	fesaant
gans	ganze
goudhaantje	goudhaentien
goudvink	goudvinke
groenling	grune muske
groene specht	grune specht
grutto	grutte
haas	haese
holenduij	blauwgien
kievit	kiewiet
kip	kiepe
kraai	kri je
kwikstaart	kwikstat, bouwmannegeen
lijster	liester
leerwerk	liurken
merel	zwatte liester
groene specht	grune specht
merel	zwatte liester
mus	muske
mees	meze
oosvaar	stork
raaf	raeven
roodborstje	roodbossien
spreuw	protter
torenvalk	wiekel
uil	oele
valk	wiekel
vink	vinke
vlaamse gau	hooltekster
ijsvogel	iesvoegel
zilvermeeuw	zilvermeeuw
zwaluw	zwelver

Woordenlijst 14

Werkblad 15

Facultatief les 15 Voegelexcursie

Op voegelexcursie achter de Lindewijk in it Fryske Gea met Harm Smid. Vertrek om 9.00 uur op de fiets.

Materiaal: woordenlijst 15, werkblad 17 puzzel.

Werkvorm: excursie, napraten, voorbereiding op laatste werkbladen.

Les 16 voorbereiding op et examen

Oefenen voor mondeling deel examen

Woordenlijst 15

Woordenlijsten Stellingwerfs CC
Lijst 15 Voornstellen

Nederlands	Stellingwerfs
zonnebril	zonnebrille
zonnebrandolie	zonnebrandolie
turkije	turken
muts	morse
binden	binden
wedstrijd	wedstried
waaije maken	waaien maeken
gaan	gaon
Ik hete	Ik heet
Mien naeme is	Mijn naam is
Hoe heten jow?	Hoe heet u?
Ik wone	Ik woon
Ik komme van	Ik kom uit
Waar wonen jow?	Waar woont u?
Waar kommen jow vort?	Waar komt u vandaan?
Hoe old bin jow?	Hoe oud bent u?
Ik bin ... jaar	Ik ben ... jaar
Ik gao in ... naor schoole	Ik ga naar school in
Ik hebbe een breug/breutien	Ik heb een broer(tie)
Mien hobby is	Mijn hobby is
Ik huti graag	Ik huti graag
Ik kan slim goed	Ik ben/kan goed
Ik hote niet van	Ik houd niet van
Ik kan Stellingwerfs verstaan	Ik kan Stellingwerfs verstaan
Ik kan Stellingwerfs praten	Ik kan Stellingwerfs praten
Ik kan Stellingwerfs schrieven	Ik kan Stellingwerfs schrijven
Ik hebbe een verhaelien schreven	Ik heb een verhaaltje geschreven
Daor vertel ik jim wat over	Daar vertel ik jullie wat over

Woordenlijst 15

Examen/ excursie Schrieversronte en afleggen proeve van bekwaamheid

Mondeling: veurstellen en vertellen over eigen verhael.

Schriftelijk: dictee, verhael maeken met minimaal 5 en maximaal 20 woorden

Idee: kluis even bekijken. Daarna verhael vertellen of voorlezen